

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jiří Hubáček

Drobná próza Jaroslava Vrchlického

Bakalářská práce

Ústav české literatury a komparatistiky FF UK

Jiří Hubáček si předsevzal pojednat veškeru drobně-prozaickou část Vrchlického díla; jediný Vrchlického román (*Loutky*) sice na několika místech tematizuje, avšak jde jen o příležitostné dotyky.

V úvodní kapitole jsou důkladně stopovány a shromážděny informace o Vrchlického prvních nápadech, plánech a prozaických pokusech, živě je tak evokováno jeho váhání mezi literárními formami. Nejstarší dochované Vrchlického prozaické texty jsou poté v dílčích souborech postřehů vícestranně představeny. Akcentovány jsou momenty vzoru či „vlivu“, odhalované hojně za pomoci sekundární literatury a svědomitě v konfrontacích s pretexty prověřované, doplňované. Autor se při tom neváhá kriticky stavět proti starším interpretacím, byť někdy v těchto malých rozepřích získává navrch spíše silou konstatování (s figurami typu „ve skutečnosti“ apod.) než průkaznější argumentací.

V dalších kapitolách je pozornost věnována nejprve dvěma prózám zařazeným do sbírky *Rok na jihu*, rámce pro následné časování a členění poskytují autorovi knižní soubory, v dalších letech vydávané, počínaje svazkem *Povídek ironických a sentimentálních* až k definitivní podobě *Barevných střepů* (1908). V těchto rámcích jsou zachyceny také Vrchlického souběžně publikované publicistické projevy, připomínány související zápletky spisovatelovy biografie a epizody z dějin recepce jeho díla (včetně jinojazyčného zpřístupnění jeho prozaické složky, počínaje německými překlady Edmunda Grüna). K této vykladačské stavbě, jež dalece zevrubností vypracování přesahuje horizont požadavků na bakalářskou práci, se nakonec přimyká trojice příloh – edice dvou juvenilních rukopisných prozaických fragmentů a prózy *Žebrák*, otištěné předtím pouze r. 1895 v poličském almanachu *Chudobky*.

Autor si sám působí potíže a upadá do rozporů leda tam, kde od interpretačních postřehů nestřídmě postupuje k hodnotícím soudům (pojímům zdařilosti, věrnosti,

účinku na čtenáře apod.), případně zkouší-li příliš vehementně Vrchlického prozaickou produkci rozčlenit a uzavírat do nějak ohraničených kvalitativně-„vývojových“ etap. Jako příklady prvního lze uvést jednak autorova slova o Vrchlického „skutečně mistrné psychologické próze“ (s. 98) nebo „mistrném poetickém líčení krás české země“ (s. 102), jednak tvrzení, že ve vyprávění jedné z postav „sleduje (...) příběh skutečné realie života Vrchlického. Vidíme tu věrně vykreslené prostředí, jaké asi vládlo v Maraně sul Panaro“ (s. 103).

Druhý okruh potíží je možné ilustrovat tezí, dle níž italský pobyt byl pro Vrchlického „obdobím zlomovým“, v němž se „dovršuje (...) proces jeho zrání, končí mladistvé tápání a poeta nachází cestu, po níž pak bude kráčet celý život“ (s. 30); jak však toto koresponduje s následným líčením proměn a současně různorodosti Vrchlického prozaické poetiky a traktací osobní/tvůrčí krize, shrnuté v závěrečné kapitole do pojmu „stagnace“?

Obě linie potíží se setkávají v nakládání s pojmem originality, vztahuje-li jej autor k prozaické produkci současné Vrchlického textům. Respektujeme-li jeho soustředění k dílu jednoho autora, nezabýváme se možnostmi, jež by jeho výkladu přineslo například srovnání Vrchlického *Listů z Prahy*, vycházejících v *Lumíru*, s prozaickými hříčkami, jež ve stejné době (v roce 1886) v *Národních listech* publikoval Svatopluk Čech. O to překvapivější jsou potom autorova slova o próze *Manželství a přátelství*: „Můžeme tu bez obav a nadsazování říci, že se tu Vrchlický opět vymyká próze své doby“ (s. 98) – zná autor dobový, přinejmenším český prozaický terén natolik, aby toto mohl prohlásit?

Nicméně, tyto poznámky neruší fakt, že Jiří Hubáček ve své bakalářské práci bohatě naplnil zadání a stanovený cíl. Prokázal schopnost pozorné četby, přehledně, solidně formulovaného výkladu i edičního vybavení vybraného textu. *Doporučuji* proto práci *Drobná próza Jaroslava Vrchlického* k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

Ve Veltrusích dne 5. 6. 2015

Mgr. Michal Topor, PhD.